

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Akty prawne	5
Periodyki	6
Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny	9
Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej	9
Literatura	9
Uwagi wprowadzające	15
Artykuł 1	17
1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	18
2. Struktura przestępstwa	22
2.1. Przestępstwo jako czyn	22
2.2. Przestępstwo jako czyn bezprawny	25
2.3. Przestępstwo jako czyn karalny	27
2.4. Przestępstwo jako czyn karygodny	28
2.5. Przestępstwo jako czyn zawiniony	31
3. Podstawowe zasady gwarancyjne	34
3.1. Funkcje prawa karnego	34
3.2. Zasada określoności czynu zabronionego przez ustawę	34
3.3. <i>Lex scripta</i>	36
3.4. <i>Lex certa</i>	39
3.5. <i>Lex stricta</i>	45
3.6. Zasada <i>nulla poena sine lege</i>	49
3.7. Zasada <i>nullum crimen sine culpa</i>	50
3.8. Zasada <i>lex retro non agit</i>	53
Artykuł 2	58
1. Uwagi wprowadzające	58
1.1. Potrzeba regulacji	58
1.2. Pojęcie „przestępstwa skutkowego”	60
1.3. Natura zaniechania	61
2. Warunki obiektywnego przypisania skutku	62
2.1. Charakter powiązania zaniechania ze skutkiem	62

2.2. Pojęcie gwaranta zapobiegnięcia skutkowi	63
2.3. Treść obowiązku gwaranta	69
Artykuł 3	71
Artykuł 4	75
1. Uwagi wprowadzające	75
1.1. Zastosowanie reguł prawa karnego międzyczasowego	75
1.2. Zmiana ustawy	77
2. Zmiana ustawy przed prawomocnym orzeczeniem	79
2.1. Stosunek do k.k. z 1969 r.	79
2.2. Czas orzekania	79
2.3. Zasada stosowania ustawy nowej	81
2.4. Stosowanie ustawy czasowej i ustawy pośredniej	89
3. Zmiana ustawy po prawomocnym orzeczeniu	90
3.1. Stosunek do k.k. z 1969 r.	90
3.2. Modyfikacja karalności czynu	90
3.2. Zniesienie karalności czynu	92
Artykuł 5	93
Artykuł 6	95
1. Czas popełnienia czynu zabronionego	96
1.1. Uwagi wprowadzające	96
1.2. Problem rozciągłości czasowej czynu zabronionego	97
1.3. Czas popełnienia czynu zabronionego charakteryzującego się zaniechaniem	98
2. Miejsce popełnienia czynu zabronionego	99
Artykuł 7	100
Artykuł 8	104
Artykuł 9	108
1. Uwagi wprowadzające	108
2. Czyn zabroniony popełniony umyślnie	109
3. Czyn zabroniony popełniony nieumyślnie	118
4. Strona podmiotowa czynów zabronionych kwalifikowanych przez następstwo	124
Artykuł 10	127
1. Podmiotowa zdolność do ponoszenia odpowiedzialności karnej	127
2. Postępowanie wobec nieletnich	129
3. Karno odpowiedzialność nieletnich	134
4. Stosowanie środków wychowawczych lub poprawczych wobec młodocianego	140
Artykuł 11	141
1. Ten sam czyn — jedno przestępstwo	141
2. Zbieg przepisów ustawy	145
2.1. Istota zbiegu	145

2.2. Zbieg pozorny i niewłaściwy zbieg przepisów	147
2.3. Właściwy zbieg przepisów	151
Artykuł 12	154
1. Uwagi wprowadzające	155
2. Faktyczna podstawa czynu ciągłego	157
3. Dyrektywalny charakter przepisu art. 12	162
4. Przesłanki czynu ciągłego	164
4.1. Przesłanka podmiotowa — z góry powzięty zamiar	165
4.2. Przesłanka przedmiotowa — krótkie odstępy czasu	168
4.3. Tożsamość pokrzywdzonego — jako warunek przyjęcia czynu ciągłego w przypadku zamachu na dobra osobiste	174
4.4. Przesłanki czynu ciągłego a kryteria ciągłości przestępstwa przyjmowane w doktrynie i orzecznictwie w czasie obowiązywania k.k. z 1932 r. i k.k. z 1969 r.	175
5. Konsekwencje prawne wynikające z zastosowania w praktyce dyrektywy interpretacyjnej konstruującej tzw. „czyn ciągły”	176
5.1. Obligatoryjność stosowania art. 12	176
5.2. Wszystkie zachowania składające się na czyn ciągły jako podstawa karnoprawnej oceny	178
5.3. Stopień społecznej szkodliwości	179
5.4. Kumulatywna kwalifikacja	180
5.5. Czas popełnienia czynu ciągłego	181
5.6. Prawo międzyczasowe	183
5.7. Wiek sprawcy jako warunek odpowiedzialności za czyn ciągły	183
5.8. Okoliczności wyłączające i umniejszające winę	184
5.9. Możliwość stosowania ustaw amnestyjnych i abolicyjnych	186
5.10. Przedawnienie	186
5.11. Okres próby związany z warunkowym umorzeniem postępowania karnego, warunkowym zawieszeniem wykonywania kary oraz warunkowym przedterminowym zwolnieniem, wyznaczony w związku z popełnieniem innego przestępstwa	187
5.12. Recydywa	187
5.13. Współdziałanie w popełnieniu czynu ciągłego	188
5.14. Czyn ciągły a przestępstwa zbiorowe, wieloodmianowe i wieloczynowe	190
5.15. Zasada <i>ne bis in idem procedatur</i>	190
5.16. Podstawa do nadzwyczajnego złagodzenia kary	192
6. Wymiar kary	193
7. Podstawa przypisania (kwalifikacja prawna)	193
8. Podstawa wymiaru kary	193
Rozdział II. Formy popełnienia przestępstwa	194
Literatura	194

1. Uwaga wprowadzająca	198
2. Formy stadialne	198
Artykuł 13	200
1. Uwagi wprowadzające	201
2. Usiłowanie udolne — znamiona usiłowania	202
2.1. Zamiar popełnienia czynu zabronionego	203
2.2. Zachowanie będące bezpośrednim zmierzaniem do popełnienia czynu zabronionego	204
2.3. Brak dokonania czynu zabronionego	210
3. Usiłowanie nieudolne	212
Artykuł 14	218
Artykuł 15	221
1. Uwagi wprowadzające	221
2. Dobrowolne odstąpienie od dokonania czynu zabronionego	222
3. Dobrowolne zapobiegnięcie skutkowi	226
4. Usiłowanie kwalifikowane	228
Artykuł 16	229
1. Uwagi wprowadzające	229
2. Znamiona przygotowania	230
3. Karalność przygotowania	232
Artykuł 17	233
1. Uwagi wprowadzające	233
2. Dobrowolne odstąpienie od przygotowania	233
Artykuł 18	235
1. Uwagi wprowadzające	235
2. Sprawstwo pojedyncze	243
3. Sprawcze postacie współdziałania	252
3.1. Współsprawstwo	252
3.2. Sprawstwo kierownicze	275
3.3. Sprawstwo polecające	285
4. Niesprawcze postacie współdziałania	295
4.1. Podżeganie	295
4.2. Pomocnictwo	319
Artykuł 19	338
Artykuł 20	344
Artykuł 21	354
1. Uwagi wprowadzające	354
2. Zasada indywidualizacji odpowiedzialności	358
3. Odpowiedzialność współdziałającego ekstraneusa za przestępstwa indywidualne	361
4. Nadzwyczajne złagodzenie kary w przypadku współdziałania ekstraneusa w popełnieniu przestępstwa indywidualnego	366

Artykuł 22	366
Artykuł 23	381
1. Uwagi wprowadzające	381
2. Czynny żal skuteczny	384
3. Czynny żal bezskuteczny	387
Artykuł 24	388
Rozdział III. Wyłączenie odpowiedzialności karnej	393
Literatura	393
Uwagi wprowadzające	395
Artykuł 25	400
1. Uwagi wprowadzające	400
1.1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	400
1.2. Charakter prawny obrony koniecznej	401
2. Znamiona obrony koniecznej	403
2.1. Znamiona określające warunki podjęcia działań obronnych	403
2.1.1. Zamach	403
2.1.2. Bezpośredniość zamachu	405
2.1.3. Bezprawność zamachu	407
2.1.4. Skierowanie zamachu na jakiegokolwiek dobro chronione prawem	411
2.2. Znamiona dotyczące działań obronnych	412
2.2.1. Odpieranie zamachu	412
2.2.2. Działanie motywowane odparciem zamachu	413
2.2.3. Konieczność obrony	414
3. Przekroczenie granic obrony koniecznej	419
3.1. Pojęcie przekroczenia granic obrony koniecznej	419
3.2. Konsekwencje prawne przekroczenia granic obrony koniecznej	421
Artykuł 26	423
1. Uwagi wprowadzające	424
1.1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	424
1.2. Charakter prawny stanu wyższej konieczności	425
1.3. Stan wyższej konieczności a dozwolone ryzyko	427
2. Znamiona stanu wyższej konieczności	428
2.1. Znamiona dotyczące sytuacji usprawiedliwiającej poświęcenie dobra chronionego prawem	428
2.1.1. Niebezpieczeństwo	428
2.1.2. Bezpośredniość niebezpieczeństwa	429
2.2. Znamiona dotyczące działań zmierzających do uchylenia niebezpieczeństwa	430
2.2.1. Subsydiarności stanu wyższej konieczności	430
2.2.2. Poświęcenie dobra chronionego prawem	430
2.2.3. Proporcjonalność dóbr	431
2.2.4. Działanie w celu uchylenia niebezpieczeństwa	433

2.3. Znamiona ograniczające krąg osób mogących powołać się na działanie w stanie wyższej konieczności	434
3. Przekroczenie granic stanu wyższej konieczności	435
4. Kolidzja obowiązków	436
Artykuł 27	438
1. Uwagi wprowadzające	438
1.1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	438
1.2. Charakter prawny dozwolonego ryzyka	439
2. Znamiona dozwolonego ryzyka	440
2.1. Znamiona charakteryzujące działanie ryzykowne	441
2.1.1. Pojęcie ryzyka	441
2.1.2. Nowatorski charakter eksperymentu	441
2.1.3. Przedmiotowy zakres eksperymentu	442
2.2. Warunki, w których ryzyko jest dozwolone	443
2.2.1. Spodziewana korzyść	443
2.2.2. Celowość eksperymentu	444
2.2.3. Sposób przeprowadzenia eksperymentu	445
2.2.4. Działanie w celu przeprowadzenia eksperymentu	445
2.2.5. Zgoda uczestnika eksperymentu	446
3. Eksperyment medyczny	447
3.1. Eksperyment leczniczy	448
3.2. Eksperyment badawczy	449
Artykuł 28	450
1. Uwagi wprowadzające	450
1.1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	450
1.2. Charakter prawny błędu co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego	451
2. Rodzaje błędu co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego	452
2.1. Pojęcie błędu	452
2.2. Nieświadomość i urojenie	452
2.3. Błąd a odmiany typów czynów zabronionych	453
2.3.1. Błąd co do okoliczności stanowiących znamię typu podstawowego	453
2.3.2. Błąd co do okoliczności stanowiącej znamię kwalifikujące czynu zabronionego	456
2.3.3. Błąd co do okoliczności stanowiącej znamię uprzywilejowujące typ czynu zabronionego	457
2.4. Błąd a charakter znamion określających typ czynu zabronionego	457
Artykuł 29	459
1. Uwagi wprowadzające	459
1.1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	459
2. Błąd co do okoliczności wyłączających bezprawność czynu	460

3. Błąd co do okoliczności wyłączającej winę	462
4. Konsekwencje błędu co do okoliczności wyłączającej bezprawność albo winę	463
Artykuł 30	464
1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	464
2. Błąd co do oceny prawnej czynu	465
3. Konsekwencje błędu co do oceny prawnej czynu	466
Artykuł 31	468
1. Uwagi wprowadzające	469
1.1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	469
1.2. Poczytalność jako warunek przypisania winy	469
2. Niepoczytalność	472
2.1. Określenie niepoczytalności	472
2.1.1. Metoda określenia niepoczytalności	472
2.1.2. Źródła niepoczytalności	473
2.1.3. Następstwa źródeł niepoczytalności	475
2.2. Konsekwencje niepoczytalności	476
3. Poczytalność ograniczona	476
3.1. Pojęcie poczytalności ograniczonej	476
3.2. Konsekwencje poczytalności ograniczonej	477
4. Niepoczytalność (poczytalność ograniczona) spowodowana stanem nietrzeźwości lub odurzeniem	481
4.1. Charakter prawny okoliczności określonej w art. 31 § 3	481
4.2. Warunki stosowania art. 31 § 3	482
4.3. Konsekwencje stosowania art. 31 § 3	484
Rozdział IV. Kary	485
Literatura	485
Uwagi wprowadzające	487
Artykuł 32	490
1. Uwagi wprowadzające	490
2. Grzywna	495
3. Kara ograniczenia wolności	500
4. Kara pozbawienia wolności	500
5. Kara 25 lat pozbawienia wolności	503
6. Kara dożywotniego pozbawienia wolności	506
Artykuł 33	512
1. Uwagi wprowadzające	512
2. Grzywna orzekana w stawkach dziennych	514
3. Grzywna określona kwotowo	520
4. Grzywna a inne dolegliwości o charakterze ekonomicznym	531
5. Zakaz orzekania	532
6. Grzywna kumulatywna	534
Artykuł 34	537

Artykuł 35	540
Artykuł 36	543
Artykuł 37	545
Artykuł 38	551
Rozdział V. Środki karne	561
Literatura	561
Artykuł 39	564
Artykuł 40	567
Artykuł 41	572
Artykuł 41a	577
Artykuł 42	579
Artykuł 43	586
Artykuł 44	588
Artykuł 45	615
Artykuł 46	637
Artykuł 47	645
Artykuł 47a	648
Artykuł 48	648
Artykuł 49	648
Artykuł 49a	650
Artykuł 50	650
Artykuł 51	651
Artykuł 52	652
Rozdział VI. Zasady wymiaru kary i środków karnych	654
Literatura	654
Uwagi wprowadzające	657
Artykuł 53	664
1. Zasada swobodnego uznania sądu co do rodzaju i rozmiaru kary	664
2. Zasada oznaczoności orzekanych kar i środków karnych	668
3. Zakaz wymierzania sankcji karnej przekraczającej stopniem swojej dolegliwości przypisany sprawcy przestępstwa stopień winy (zasada winy)	669
4. Ogólne dyrektywy wymiaru kary	683
4.1. Dyrektywa prewencji indywidualnej	683
4.2. Dyrektywa prewencji ogólnej	685
4.3. Dyrektywa zadośćuczynienia pokrzywdzonemu	690
4.4. Znaczenie stopnia społecznej szkodliwości czynu w perspektywie zasad i dyrektyw sądowego wymiaru kary	692

5. Dyrektywy szczególne i okoliczności mające znaczenie dla wymiaru kary	692
6. Kwestia prymatu dyrektyw sądowego wymiaru kary	708
Artykuł 54	710
Artykuł 55	717
Artykuł 56	718
Artykuł 57	720
Artykuł 57a	724
Artykuł 58	728
1. Wyjątkowy charakter orzekania bezwzględnej kary pozbawienia wolności w przypadku przestępstw zagrożonych alternatywnie karami nieizolacyjnymi	728
2. Zakaz orzekania grzywny, której nie można uiścić	730
3. Orzekanie kary nieizolacyjnej zamiast kary pozbawienia wolności	733
Artykuł 59	736
Artykuł 60	739
1. Uwagi wprowadzające	740
2. Zakres i podstawy nadzwyczajnego złagodzenia	744
3. Tzw. szczególnie uzasadniony wypadek	749
4. Nadzwyczajne złagodzenie na podstawie art. 60 § 4	756
5. Nadzwyczajne złagodzenie na podstawie art. 60 § 3 (tzw. mały świadek koronny)	761
6. Możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary (art. 60 § 5)	773
7. Zbieg obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia z obligatoryjnym nadzwyczajnym zaostrzeniem	775
8. Sposób nadzwyczajnego złagodzenia	778
9. Nadzwyczajne złagodzenie kary a sytuacje szczególne	781
Artykuł 61	782
Artykuł 62	786
Artykuł 63	787
Rozdział VII. Powrót do przestępstwa	793
Literatura	793
Uwagi wprowadzające	794
Artykuł 64	796
1. Uwagi wprowadzające	796
2. Recydywa specjalna podstawowa (art. 64 § 1)	801
3. Recydywa specjalna wielokrotna (multirecydywa, art. 64 § 2)	808
4. Recydywa a wina	814
5. Recydywa a inne instytucje prawa karnego	816
Artykuł 65	817

Rozdział VIII. Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	822
Literatura	822
Uwagi wprowadzające	824
Artykuł 66	825
1. Uwagi wprowadzające	825
2. Przesłanki warunkowego umorzenia postępowania	828
2.1. Przesłanki związane z czynem	828
2.2. Przesłanki związane z osobą sprawcy	833
2.3. Brak wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu zabronionego	835
Artykuł 67	836
1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	836
2. Wyznaczenie okresu próby	837
3. Dozór	838
4. Obowiązki w okresie próby	838
Artykuł 68	845
1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	845
2. Przesłanki podjęcia postępowania	845
3. Skutki decyzji o podjęciu postępowania warunkowo umorzonego	847
Artykuł 69	848
1. Uwagi wprowadzające	848
1.1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	848
1.2. Charakter prawny warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary	849
2. Przesłanki stosowania warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary	852
2.1. Przesłanka związana z rodzajem i wysokością orzeczonej kary	852
2.2. Przesłanki dotyczące osoby sprawcy	853
2.3. Przesłanka związana ze zwalczaniem zorganizowanej przestępczości	856
Artykuł 70	856
Artykuł 71	858
1. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	859
2. Charakter prawny grzywny orzekanej na podstawie art. 71	860
3. Funkcja grzywny orzekanej na podstawie art. 71 § 1	861
4. Grzywna orzekana na podstawie art. 71 § 1 a zarządzenie wykonania kary	862
Artykuł 72	862
1. Uwagi wprowadzające	863
2. Uwagi dotyczące nakładania poszczególnych obowiązków	864
Artykuł 73	869
Artykuł 74	870

Artykuł 75	872
1. Obligatoryjne zarządzenie wykonania kary	873
2. Fakultatywne zarządzenie wykonania kary ze względu na zachowanie się skazanego w okresie próby	874
3. Fakultatywne zarządzenie wykonania kary ze względu na zachowanie się skazanego przed uprawomocnieniem się wyroku	875
Artykuł 76	877
Artykuł 77	878
1. Uwagi wprowadzające	878
1.1. Uzasadnienie instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary	878
1.2. Zmiany w stosunku do k.k. z 1969 r.	881
2. Przesłanki materialne stosowania warunkowego przedterminowego zwolnienia	883
Artykuł 78	890
Przesłanki formalne stosowania warunkowego przedterminowego zwolnienia	890
Artykuł 79	894
Artykuł 80	896
Artykuł 81	897
Artykuł 82	899
Artykuł 83	900
Artykuł 84	901
Artykuł 84a	903
Rozdział IX. Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych	904
Literatura	904
1. Uwagi wprowadzające	908
2. Pozorny zbieg przestępstw	913
3. Pomijalny zbieg przestępstw	915
4. Realny zbieg przestępstw	921
Artykuł 85	923
1. Uwagi wprowadzające	923
2. Uwagi szczegółowe	930
Artykuł 86	939
1. Uwagi wprowadzające	939
2. Granice kary łącznej	942
3. Dyrektywy wymiaru kary łącznej	948
3.1. Ogólne dyrektywy sądowego wymiaru kary a zagadnienie wymiaru kary łącznej	949
3.2. Szczegółowe dyrektywy wymiaru kary łącznej	951

3.3. Szczegółowe dyrektywy wymiaru kary łącznej wymierzanej w ramach wyroku łącznego	957
4. Wymiar kary łącznej grzywny	961
5. Wymiar kary łącznej ograniczenia wolności	965
Artykuł 87	966
Artykuł 88	968
1. Uwagi wprowadzające	968
2. Kara 25 lat pozbawienia wolności a wymiar kary łącznej	969
3. Kara dożywotniego pozbawienia wolności a wymiar kary łącznej	972
Artykuł 89	972
1. Uwagi wprowadzające	973
2. Uwagi szczegółowe	977
2.1. Przepis art. 89 k.k. a wymiar kary łącznej w ramach jednego postępowania	977
2.2. Łączenie kar jednorodzących orzeczonych z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania	986
2.3. Łączenie kar różnorodzących orzeczonych z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania	993
2.4. Łączenie kar jednorodzących orzeczonych wyłącznie z warunkowym zawieszeniem ich wykonania	993
2.5. Łączenie kar jednorodzących orzeczonych bez warunkowego zawieszenia ich wykonania	995
2.6. Zagadnienie orzeczenia grzywny na podstawie art. 71 § 1 k.k. w wypadku warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej	999
2.7. Łączenie orzeczeń o okresach próby oraz obowiązków nałożonych na sprawcę	999
Artykuł 90	1001
1. Uwagi wprowadzające	1002
2. Środki karne niepodlegające łączeniu a wymiar kary łącznej	1003
3. Środki karne podlegające łączeniu a wymiar kary łącznej	1004
Artykuł 91	1007
1. Uwagi wprowadzające	1008
2. Charakter prawny reguły statuującej ciąg przestępstw	1009
3. Przesłanki ciągu przestępstw	1010
3.1. Tożsamość kwalifikacji prawnej	1011
3.2. Podobny sposób popełnienia	1015
3.3. Krótkie odstępy czasu	1018
3.4. Brak wyroku przedzielającego przestępstwa składające się na ciąg	1021
4. Konsekwencje prawne wynikające z zastosowania dyrektywy konstruującej ciąg przestępstw	1021
4.1. Obligatoryjność stosowania instytucji ciągu przestępstw	1021

4.2. Konsekwencje w sferze kwalifikacji prawnej poszczególnych przestępstw	1022
4.3. Podstawa karnoprawnej kwalifikacji	1022
4.4. Stopień społecznej szkodliwości	1025
4.5. Kumulatywna kwalifikacja	1025
4.6. Ciąg przestępstw a czyn ciągły	1026
4.7. Czas popełnienia	1027
4.8. Prawo międzyczasowe	1027
4.9. Wiek sprawcy jako podstawa odpowiedzialności	1027
4.10. Okoliczności wyłączające i umniejszające winę	1028
4.11. Możliwość stosowania ustaw amnestyjnych i abolicyjnych	1029
4.12. Przedawnienie	1029
4.13. Okres próby związany z warunkowym umorzeniem postępowania karnego, warunkowym zawieszeniem wykonania kary oraz warunkowym przedterminowym zwolnieniem, wyznaczony w związku z popełnieniem innego przestępstwa	1029
4.14. Recydywa	1030
4.15. Współdziałanie przestępne	1030
4.16. Ciąg przestępstw a przestępstwa zbiorowe, wieloodmianowe i wieloczynowe	1031
4.17. Zasada <i>ne bis in idem procedatur</i>	1031
5. Podstawa wymiaru kary	1031
6. Zbieg dwóch ciągów lub ciągu przestępstw i innego przestępstwa	1033
7. Skazanie odrębnymi wyrokami za przestępstwa należące do ciągu przestępstw	1033
Artykuł 92	1034
Rozdział X. Środki zabezpieczające	1042
Literatura	1042
Uwagi wprowadzające	1044
Artykuł 93	1045
1. Gwarancyjny charakter art. 93 k.k.	1045
2. „Niezbędność” umieszczenia w zakładzie zamkniętym	1046
3. „Znaczny” stopień społecznej szkodliwości	1047
4. Stan psychiczny	1048
5. Stan „uzależnienia”	1051
6. Biegli psychiatrzy oraz psycholog	1051
7. Abolicja a stosowanie środka zabezpieczającego	1054
Artykuł 94	1054
1. Przesłanki orzeczenia o umieszczeniu w zakładzie	1055
2. Niepoczytalność	1057
3. Znaczna społeczna szkodliwość	1058
4. Poważne niebezpieczeństwo dla porządku prawnego	1060
5. Prawdopodobieństwo ponownego popełnienia czynu	1061

6. „Taki czyn”, a nie „ten czyn”	1063
7. Spełnienie warunków do umieszczenia w zakładzie	1064
8. Czas pobytu w zakładzie	1064
9. Ponowne umieszczenie w zakładzie psychiatrycznym	1066
Artykuł 95	1067
1. Przesłanki umieszczenia w zakładzie karnym	1067
2. Możliwość warunkowego zwolnienia	1068
Artykuł 95a	1069
1. Przesłanki umieszczenia w zakładzie zamkniętym lub skierowania na leczenie ambulatoryjne	1069
2. Fakultatywny charakter decyzji sądu	1070
3. Zakłócenie czynności psychicznych o podłożu seksualnym	1071
4. Ustalenia potrzeby wykonania środka	1072
Artykuł 96	1073
1. Przesłanki umieszczenia w zakładzie leczenia odwykowego	1073
2. Fakultatywny charakter decyzji sądu	1074
3. Stan „uzależnienia”	1075
4. Prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego	1075
5. Niemożność stosowania w postępowaniu wykonawczym	1075
6. Określanie miejsca i czasu pobytu oraz warunków	1076
7. Status prawny skazanego	1077
Artykuł 97	1078
1. Uwagi wprowadzające	1078
2. Okres próby	1079
3. Leczenie lub rehabilitacja	1080
4. Obowiązkowy dozór	1080
5. Postawa skazanego przy leczeniu	1080
6. Naruszanie porządku prawnego, popełnienie przestępstwa, naruszanie regulaminu	1081
Artykuł 98	1082
Szczególny charakter warunkowego zwolnienia	1082
Artykuł 99	1083
1. Zakazy jako środek zabezpieczający	1083
2. Dopuszczenie się czynu zabronionego, niepoczytalność, konieczność zakazów	1085
3. Okres stosowania zakazów	1086
4. Wykroczenie a środki zabezpieczające	1086
Artykuł 100	1086
1. Znikoma społeczna szkodliwość zachowania	1087
2. Przepadek przedmiotów a odmowa wszczęcia postępowania	1088
3. Okoliczności wyłączające ukaranie sprawcy	1090
4. Sytuacje w procesie karnym	1092

Rozdział XI. Przedawnienie	1093
Literatura	1093
Uwagi wprowadzające	1093
Artykuł 101	1094
Artykuł 102	1098
Artykuł 103	1100
Artykuł 104	1103
Artykuł 105	1106
Rozdział XII. Zatarcie skazania	1109
Literatura	1109
Artykuł 106	1110
Artykuł 106a	1113
Artykuł 107	1115
Artykuł 108	1118
Rozdział XIII. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą	1120
Literatura	1120
Uwagi wprowadzające	1122
Artykuł 109	1126
Artykuł 110	1128
Artykuł 111	1132
Artykuł 112	1135
Artykuł 113	1139
Artykuł 114	1143
Rozdział XIV. Objasnienie wyrazów ustawowych	1155
Literatura	1155
Uwagi wprowadzające	1158
Artykuł 115 § 1	1160
Artykuł 115 § 2	1163
Artykuł 115 § 3	1173
Artykuł 115 § 4	1182
Artykuł 115 § 5	1187
Artykuł 115 § 6	1189
Artykuł 115 § 7	1192
Artykuł 115 § 8	1193
Artykuł 115 § 9	1195
Artykuł 115 § 10	1201

Artykuł 115 § 11	1203
Artykuł 115 § 12	1210
Artykuł 115 § 13	1214
Artykuł 115 § 14	1222
Artykuł 115 § 15	1226
Artykuł 115 § 16	1227
Artykuł 115 § 17	1229
Artykuł 115 § 18	1232
Artykuł 115 § 19	1236
Artykuł 115 § 20	1246
Artykuł 115 § 21	1246
Rozdział XV. Stosunek do ustaw szczególnych	1252
Literatura	1252
Artykuł 116	1252
Skorowidz	1261